

18. december 2023

Eksempler på diskretionering af erhvervsstatistik

Vi betragter en aggregeret statistik, hvor omsætning for en gruppe af firmaer fordeles på deres hovedbranche og størrelsesgruppe. For at reglerne for diskretionering af erhvervsstatistik er overholdt, skal følgende gælde:

- Inden for hver hovedbranche skal der som minimum være 3 firmaer i hver størrelsesgruppe.
- Inden for hver hovedbranche og størrelsesgruppe må der ikke være dominans, i dette eksempel anvendes parametrene $n=2$ og $k=90$. Det vil sige, at de to største firmaer ikke må stå for mere end 90 pct. af den samlede omsætning.¹

Er kravene a. og b. opfyldt, er der ikke behov for diskretionering.

Som for personstatistik er det simpelt at udpege celler, der ikke overholder kravene til antal eller dominans, og som derfor skal diskretioneres i den statistiske tabel (primær diskretionering). Men det er en kompliceret opgave at udpege et minimalt antal celler til sekundær diskretionering, der samtidig lader mest mulig information tilbage i tabellen til brugeren. Danmarks Statistik anvender værktøjet Tau-Argus til denne opgave.

Et alternativ til at undertrykke enkeltværdier i den statistiske tabel er at sammenlægge undergrupper. Ved sammenlægning af grupper tjekkes det efterfølgende, om den nye gruppering af enheder opfylder begge diskretioneringskrav.

Vi betragter et eksempel, hvor antalskriteriet ikke er opfyldt. Det vil sige, at der inden for én hovedbranche er mindre end 3 firmaer i én størrelsesgruppe. Dette betyder, at der er et diskretioneringsproblem, som skal løses. Vi løser det ved at fjerne størrelsesopdelingen for den pågældende hovedbranche, som illustreret i tabel 3 nedenfor.

For få CVR-numre i én gruppe

	Diskretionering	Antal firmaer	Omsætning
Hovedbranche 1	Nej	9	580 mio. kr.
- Firmaer med under 250 fuldtidsansatte	Ja, sekundær	7	30 mio. kr.
- Firmaer med over 250 fuldtidsansatte	Ja, primær	2	550 mio. kr.

¹ Det bør bemærkes, at værdierne for n og k er valgt tilfældigt for illustration af eksemplet.

Først tjekkes, om der er minimum 3 firmaer i hver størrelsesgruppe inden for hovedbranchen (primær diskretionering). Det ses, at der kun er 2 firmaer i størrelsesgruppen med over 250 ansatte i hovedbranche 1, hvorfor omsætningen derfor ikke må oplyses. Herefter tjekkes, om det er muligt på baggrund af de resterende oplysninger at udlede omsætningen for størrelsesgruppen med over 250 ansatte, selvom denne er diskretioneret. Her kan den beregnes som differencen mellem hovedbranchens omsætning i alt og omsætningen for størrelsesgruppen af firmaer med under 250 ansatte, hvilket betyder, at der er behov for sekundær diskretionering. Derfor diskretioneres omsætningen for størrelsesgruppen med under 250 ansatte også.

Det næste eksempel illustrerer en situation, hvor kravet vedrørende dominans ikke er opfyldt. Det vil sige, at der inden for én hovedbranche og valgte størrelsesgrupper er to firmaer, som udgør mere end 90 pct. af omsætningen. Dette betyder, at der er et diskretioneringsproblem, som skal løses. Vi løser det ved at fjerne størrelsesopdelingen for den pågældende hovedbranche, som illustreret i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2
Dominansproblem i én gruppe

Diskretionering	Antal Firmaer	Omsætning	Oms. to største
Nej	25	600 mio. kr.	520 mio. kr.
Ja, sekundær	20	30 mio. kr.	20 mio. kr.
Ja, primær	5	570 mio. kr.	520 mio. kr.

Tabel 2 viser, at der er mere end 3 firmaer i hver gruppe, hvorfor antalskravet er opfyldt. Nu tjekkes dominanskriteriet for hver størrelsesgruppe inden for hovedbranchen. For den mindste størrelsesgruppe udgør de to største firmaer 67 pct. (20/30) af omsætningen, så her er der ikke et dominansproblem. For den største størrelsesgruppe udgør de to største 91 pct. (520/570), og dermed har vi et dominansproblem. Derfor diskretioneres først omsætningen for den største størrelsesgruppe (primær diskretionering), og herefter diskretioneres også omsætningen for den mindste størrelsesgruppe (sekundær diskretionering), da det ellers vil være muligt at udlede omsætningen for den primært diskretionerede gruppe af firmaer. For hovedbranchen samlet udgør de to største firmaer 87 pct. (520/600) af omsætningen, så her skal ikke diskretioneres.